

A Győri Ítéltábla a Szabó, Kelemen és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **I. r., II. r. és III. r. felpereseknek** - a Dr. Kovácsits László Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen **tartozás megfizetése** iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 16.P.20.765/2015/48. szám alatti ítéletével szemben az alperes 50. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 600.000 (hatszázezer) forint, a II. r. felperesnek 1.050.000 (egymillió-ötvenezer) forint, a III. r. felperesnek 1.350.000 (egymillió-háromszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint az alperes elsősorban magánfenntartású oktatási intézményként több mint két évtizede folyamatosan folytat felsőoktatási tevékenységet. Bevételeit korábban részben az állami támogatás, részben a költségterítéses képzésből befolyt tandíjak képezték. A 2008-ban bekövetkezett gazdasági válság az alperes gazdasági tevékenységét is jelentős mértékben érintette, hallgatói létszáma jelentősen lecsökkent, a korábbi több százmilliós nagyságrendű állami támogatások teljes mértékben megszűntek. 2008. augusztusban az alperesnek jelentős likviditási problémái keletkeztek. Az anyagi problémáit a közelgő tandíj befizetések, a per tárgyát képező támogatási szerződésből eredő bevételei és további hitelfelvételek segítették. A hitelfelvételek az alperes vagyonára is jelentős kihatással voltak, nagy értékű épületeit zálogjoggal kellett terhelnie a hitelösszeg biztosítékeként. Az alperes 2007 és 2015 közötti időszakra vonatkozó stratégiai menedzsment programjában is megjelent a nemzetközi képzési orientáltság, ehhez kapcsolódóan stratégiai tervet is kidolgozott. Fő célja a nemzetközi együttműködések keretében a külföldi diákok magyarországi helyszíni, illetve különböző táv-, kihelyezett oktatási formák keretében külföldön történő oktatása, a fizetőképes kereslet biztosítása volt. Az alperes rektora dr. **Sz.P.** és **T.L.**, 10 éven keresztül- kapcsolatuk 2002 évben bekövetkezett megromlásáig - szoros baráti, üzleti kapcsolatban álltak. **T.L.** a rektor mellett tanácsadóként működött, e minőségében szinte rektor-helyettesi jogkörrel bírt, a rektor hatáskörébe eső ügyekben utasítás adási joga volt. A **T.L.** tulajdonát képező ... Ltd. (továbbiakban: ... Ltd.) a ...-szigetekre került bejegyzésre. **T.L.** és korábbi házastársa, **T.M.** tulajdonát képezte egy ...i lovarda, és egyéb kiegészítő épületek, amelyek egyikében hang- és videostúdió is berendezésre került. Ezen lovastanyán működött a ... Kft., illetőleg a ... Kft. A ... Kft. ügyvezetője **T.M.**, a ... Kft. ügyvezetését **T.L.** ismerőse, **D.J.** végezte.

Az ... Ltd., mint adományozó, és az alperes, mint kedvezményezett között 2008. október 10-én támogatási szerződés jött létre, amelynek értelmében az adományozó az általa képviselt befektetői csoportok közreműködésével a főiskola által indítandó külföldi oktatásfejlesztési projektet vagyoni közreműködéssel kívánta támogatni. Vállalta, hogy a szerződés alapján összesen 210 millió forint támogatást nyújt a kedvezményezett részére. A szerződésben kikötött támogatási összeg 2008. októberben került átutalásra. A szerződés szerint a kedvezményezett a támogatás összegét szigorú számadás mellett az oktatásfejlesztési program megvalósítása érdekében használhatja fel. A szerződés 5. pontja szerint a kedvezményezett az adományozói célok megvalósulása esetén a támogatás teljes összegét haladéktalanul köteles az adományozó részére kamatokkal együtt visszafizetni. A támogatás összegét az ... Ltd. részére a felperesek és **W.G.**, mint befektetők bocsátották rendelkezésre, aki azt a támogatási szerződésben foglaltak szerint **B.Gy.** Ügyvédi Irodában letétbe helyezte.

A támogatási szerződés megkötését követő négy évben a befektetők, valamint **T.L.** és dr. **Sz.P.** között számos személyes egyeztetésre került sor, amelynek egyik témája a támogatási célok megvalósulása, majd ennek megvalósulását követően a visszafizetési kötelezettség teljesítése volt. A tárgyalások eredményeként a támogatási szerződést kötő felek között 2012. szeptember 6-án megkötésre került a megállapodás támogatás visszafizetéséről szóló szerződés, amelyben a felek abban állapodtak meg, hogy az alperesnek a visszafizetési megállapodás megkötésének időpontjában 292.597.500 forint visszafizetési kötelezettsége keletkezett kamatokkal együtt az ... Ltd. felé, amelyből 2012. február 13-án visszafizetett 15.000.000 forintot. Rögzítették, hogy a 2011. február 28-án **W.G.** és az adományozó engedményezési szerződést kötött, amelyben foglaltak alapján az alperes **W.G.** felé 87.750.000 forint teljesítésére köteles, így összesen 204.847.500 forint fizetési kötelezettsége keletkezett az alperesnek az ... Ltd. felé, amit az alperes részletekben, a legutolsó részletet 2015. december 31-ig köteles megfizetni. Ugyanezen a napon létrejött az engedményezési szerződés is az ... Ltd., valamint a felperesek között, amelyben az ... Ltd. az I. r. felperes részére 44.338.977 forint, II. r. felperes részére 69.865.002 forint, III. r. felperes részére 90.643.527 forint összegű követelést engedményezett, amelyet a korábbi befektetéseikkel arányosítva, visszafizetési megállapodásban foglalt fizetési kötelezettséggel alakítottak ki. A megállapodásban, illetve ez engedményezési szerződésből eredő fizetési kötelezettségét az alperes nem teljesítette.

A ... Megyei Rendőr-főkapitányság 2012. július 4-én ismeretlen tettes ellen rendelt el nyomozást különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetnének gyanúja miatt. A ... Megyei Rendőr-főkapitányság a 2014. március hónapban kelt határozatával a nyomozást bűncselekmény hiányában megszüntette. Határozatában megállapította, hogy 2008. őszén a **T.L.** barátaiból álló befektetési kör a főiskola pénzügyi gondjait **T.L.** felhívására rövid távú kölcsönüggyel kívánták megoldani, az ... Ltd. offshore cégen keresztül az oktatás színvonalának javítása végett támogatták az alperest összesen 210 millió forint kölcsönt nyújtva.

A nyomozás megszüntetését követően 2011. április 9-én **T.L.** az ... Ltd. ügyvezetőjeként olyan nyilatkozatot tett, hogy a 2012. szeptember 6-án kelt engedményező nyilatkozatát visszavonja. 2014. szeptember 12-én **T.L.** ugyanezen minőségében az engedményezés visszavonására tett nyilatkozatát visszavonta, majd később tanúként úgy nyilatkozott, hogy az engedményezés visszavonását nem kívánja visszavonni, engedményezési szándéka végleges.

A felperesek módosított kereseti kérelmükben az alperest 204.847.500 forint, ezen belül az I. r. felperes 44.338.977 forint, a II. r. felperes 69.865.002 forint, a III. r. felperes 90.643.527 forint tőke,

és annak részösszegei teljesítési határidejétől kezdődően a kifizetésig számított késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérték az alperest kötelezni.

Kereseti követelésüket az ... Ltd. és az alperes között 2008. október 10-én létrejött támogatási szerződésre, a nyújtott támogatás visszafizetéséről szóló 2012. szeptember 6-i megállapodásra, valamint az érvényes megállapodásuk alapján létrejött engedményezési szerződésre alapították. Álláspontjuk szerint a létrejött támogatási szerződés közérdekű kötelezettségvállalásnak nem tekinthető, mert az ... Ltd. részéről a támogatás nem volt ingyenes. Arról állapodtak meg, hogy a projekt megvalósulása esetén a befektetők anyagi haszonra tesznek szert a projektből befolyt összegből fizetendő jutalék formájában, míg meghíúsulás esetén a támogatás kamatokkal növel összegének visszatérítésére jogosultak. Az ún. ... projekt kudarca okán nyilvánvalóvá vált, hogy befektetésük nem fog megtérülni, ezért kezdeményeztek tárgyalásokat az alperessel a nyújtott támogatás visszafizetésére, és ennek eredményeként került sor a részbeni teljesítésre (15 millió forint) alperes részéről, illetve a 2012. szeptember 6-i megállapodás megkötésére. Érvelésük szerint ez a megállapodás a Ptk. 240. § (3) bekezdése szerinti egyezségnek minősül, amely módosította a felek között fennálló támogatási szerződést.

Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy az ... Ltd. és az alperes között tartalmát tekintve kölcsönszerződés jött létre, amit az alperes kénytelen volt egy atipikus támogatási szerződéssel leplezni, így kölcsönszerződés alapján is köteles követelésük megtérítésére. Álláspontjuk szerint az ... Ltd.-vel kötött engedményezési szerződés érvényesen jött létre, az lehetetlen szolgáltatásra nem irányult.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Érdemi védekezése szerint a felek között létrejött támogatási szerződés közérdekű kötelezettségvállalásnak minősül (Ptk. 593-596. §), amiből az következik, hogy a támogatás visszafizetésére nem köteles, legfeljebb a meghíúsulás esetén fel nem használt támogatás visszafizetésére kötelezhető. Az adományozás rejtett indoka, titkos fenntartása jelentőséggel nem bír, ezért a visszafizetésről szóló megállapodás egyezségi megállapodásként nem értékelhető.

Az előterjesztett érvénytelenségi kifogását arra alapította, hogy a felperesek kereseti kérelmének jogalapja jogszabályba ütközik, a támogatási szerződés 5. pontjában foglalt teljes visszafizetési kötelezettség közérdekű kötelezettségvállalás esetén nem köthető ki (Ptk. 596. § (2) bekezdés). Arra is hivatkozott, hogy a támogatási szerződés 5. pontja jó erkölcsbe ütközik, a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás megkötése során tévedésben volt, őt a megállapodás megkötése során felperesek jogelődje megtévesztette annak hangsúlyozásával, hogy a kötelezettség teljesítésére alperes részéről sosem lesz szükség, azokért az adományozó maga fog helytállni. Hangsúlyozta azt is, hogy a szerződésben rögzített támogatási célok az alperes részéről megvalósultak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseti kérelemben írtaknak megfelelően marasztalta az alperest.

A törvényszék a jogvitát a jogviszony létrejöttének időpontjára tekintettel a régi Ptk. szabályai alapján bírálta el. Osztotta felpereseknek azt a kereseti állítását, mely szerint jogelődjük, az ... Ltd. és az alperes között létrejött támogatási szerződés nem tekinthető közérdekű kötelezettségvállalásnak. A felsőoktatási tevékenységgel foglalkozó, magántulajdonban álló, állami támogatásban nem részesülő alperes tevékenységének jellege, forrása alapján profitorientált oktatási intézménynek tekinthető. A támogatási szerződés kikötései és az értékelt tanúvallomások alapján bizonyítottnak tekintette, hogy az ... Ltd., illetőleg az alperes részére átadott összegeket a felperesek befektetésként kezelték. A támogatási szerződés megnevezését nem vizsgálta, mert azt a perbeli jogviszony megítélése szempontjából nem tartotta releváns körülménynek. A befektetési jelleget látta igazoltnak azáltal is, hogy az adományozó a nemzetközi oktatási, illetve idegenforgalmai projektek várható hasznából (... projekt) százalékos mértékben részesedett volna (10%) és a

megállapodás rögzíti, hogy visszafizetési kötelezettség esetén a támogatás tőkeösszege mellett a kedvezményezett kamatot is köteles az adományozó részére megtéríteni. A befektetési jellegből eredően az adományozó a befektetők részére egészben vagy részben a visszafizetés, illetve a kamat összegét megtéríteni köteles, ami az adományozó részéről átadott összeg (210 millió Ft) kölcsön jellegére utal.

A bíróság minderre tekintettel osztotta felpereseknek azt az álláspontját, hogy a támogatási szerződés a befektetés, illetve a kölcsönszerződés tipikus szerződési elemeit vegyítő, atipikus szerződésnek tekinthető. A támogató részéről a támogatás nyújtásának célja a profitszerzés volt, eredményes projekt megvalósítása esetén a felperesi jogelőd a befolyt haszon meghatározott részére, míg eredménytelen támogatás esetén - a nemzetközi oktatási projekt megghiúsulása - támogatás visszafizetésére, illetve ügyleti kamatra lett volna jogosult. Az ... Ltd., illetve felperesek, mint befektetők részéről az alperes felé ingyenes kötelezettségvállalás nyújtásáról nem volt szó, így a jogviszonyt közérdekű célra történő kötelezettségvállalásnak nem lehet tekinteni. Megítélése szerint ennek a jogkövetkeztetésnek a helyességét támasztja alá, hogy az alperes még a támogatási szerződés hatálya alatt 15 millió forintot visszafizetett a támogatónak.

Mindezek mellett az alperesi intézmény működési formája, módja, a befektetők, az adományozó bizonyítottan ítélt haszonszerzési célja alapján a közérdekű kötelezettségvállalás ingyenessége mellett fennálló további feltételt, a közérdeket sem látta megállapíthatónak.

Érvelése szerint a r.Ptk. szerződéskötési szabadságának elve alapján lehetőség volt arra, hogy a szerződő felek a támogatási szerződés megjelölésű okiratban atipikus vegyes kötelmet hozzanak létre. A 2012. szeptember 6-án létrejött támogatás visszafizetéséről szóló, és a 2008. október 10-én létrejött támogatási szerződés részletes tartalmára is visszautaló megállapodás az alperes részéről tartozás elismerésnek tekinthető, a fizetési kötelezettség mértékének, ütemezésének, a teljesítési határidőnek a rögzítésével a szerződés egyezséggel történő módosításaként is értékelhető. Mivel a felek ebben a szerződésben a jövőre nézve is részletesen rendezték a jogviszonyukat, a megállapodásban foglalt, az ... Ltd. javára fennálló követelés engedményezésének sem volt akadálya, arra is tekintettel, hogy az engedményezés lehetőségére a megállapodás szövegezése is utalt. Miután a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás megkötésének napjával azonos napon a felperesek és az ... Ltd. között létrejött engedményezési szerződés másnap az alperes részére kézbesítésre került, az alperes tudomással bírt arról, hogy a továbbiakban teljesítésre az engedményesek felé köteles, az engedményezési szerződésben pontosan, összegszerűen meghatározott mértékben és ütemezésben.

A bíróság osztotta a felperesek álláspontját abban a vonatkozásban, hogy a 2014. április 9-én **T.L.** által tett engedményezési szerződés visszavonására vonatkozó nyilatkozat nem akadálya a felperesi követelés érvényesítésének, miután az engedményezési szerződés egyoldalú nyilatkozattal nem módosítható, nem szüntethető meg. Értékelte azt is, hogy később ezt a nyilatkozatát **T.L.** visszavonta, amit tanúvallomásában is megerősített.

Mindezen indokok alapján a felperesek követelését jogalapjában és összecszerűségében - arra figyelemmel, hogy az összecszerűséget az alperes lényegében nem vitatta, az a beszerzett okirati bizonyítékok, különösen a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás és az engedményezési szerződés alapján pontosan kimunkálásra került - is megalapozottnak ítélte.

Az alperes semmisségi, érvénytelenségi kifogásával kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy a felek nyilvánvaló gazdasági érdekeire, az üzletkötő felek által rendszeresen hasonló befektetési, finanszírozási, illetve egyéb gazdálkodási tevékenységére is figyelemmel a támogatási szerződés 5. pontjában foglalt konkrétan rögzített feltételek fennállása esetén teljesítendő visszafizetési kötelezettség kikötése, illetve az ehhez kapcsolódó ügyleti kamatfizetési kötelezettség

nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközönek a társadalmi közfelfogás alapján nem tekinthető, így annak semmissége nem állapítható meg. A támogatási szerződés, és a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás azon részletesen rögzített tartalma alapján, amely egyértelműen meghatározta a felek főkötelezettségét, a teljesítés idejét és módját, alaptalannak tekintette az alperesnek azt az érvénytelenségi kifogását, hogy **T.L.** az ... Ltd. képviseletében a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás megkötése során az alperes képviselőjét megtévesztette azzal, hogy a megállapodás aláírását megelőzően arról tájékoztatta, hogy a kötelezettség teljesítésére alperes részéről sosem lesz szükség, azokért az adományozó maga fog helyt állni, a megállapodás megkötésére csak **T.L.** likviditási problémái miatt van szükség. Az esetleges indokbeli tévedést a szerződés érvényessége szempontjából közömbösnek tekintette. Álláspontja szerint alaptalan az az alperesi aggály is, hogy amennyiben a bíróság a felperes követelését megalapozottnak találja, az alperest a kétszeres teljesítés veszélyének teszi ki, miután nem volt vitatott, hogy 15 millió forint kivételével az alperes fennálló visszafizetési kötelezettségét nem teljesítette.

A per szempontjából nem tartotta releváns körülménynek, hogy mindettől függetlenül **T.L.** érdekkörébe eső egyéb cégek felé a támogatás összegéből vagy egyéb forrásból az alperes jelentős összegű kifizetéseket eszközölt. Kifejtett, hogy ez a per tárgyát nem képezi az alperes egyéb jogvita keretében fordulhat **T.L.** érdekeltségi körébe tartozó egyéb érintett cégek (... Ltd., ... Kft., ... Kft.) felé fennálló követelésének érvényesítése végett.

A tényállás kellő felderítettségére, illetőleg pergazdaságossági szempontokra való hivatkozással az alperes által felajánlott bizonyítási indítványokat mellőzte. Ugy ítélte meg, hogy ezen bizonyítási indítványoktól további, a per érdemét érintő lényeges adatok beszerzése nem várható. Így nem hallgatta meg a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodást készítő, az alperes képviseletében eljáró jogi képviselőt (dr. **V.Z.-t**). Figyelemmel arra is, hogy több tanú, így az alperes rektora sem vitatta azt, hogy a megállapodás megkötését megelőzően részletesen tárgyaltak egymással a felek, és a visszafizetésről rendszeresen, több alkalommal egyeztettek, szükségtelennek találta a nyomozati eljárásban részletesen meghallgatott rektor-helyettes (**B.Á.**), valamint a gazdasági vezető (**F-né C.J.**) tanú ismételt kihallgatását. A jogvita elbírálása szempontjából közömbösnek tekintette, hogy a felpereseknek milyen forrásból állt rendelkezésre a befektetett pénzösszeg, figyelemmel arra, hogy a támogatás összegének átadását az alperes sem vitatta.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, a felperesek első-másodfokú perköltségben történő marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb határozat hozatalára való utasítását kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy felperesek a perben érvényesített követelést megszerezték, miután az engedményezési szerződés 1. és 2. pontjának egybevetése alapján megállapítható, hogy a felperesekre engedményezett összeg 6 forinttal meghaladja a szerződés 1. pontjában az ... Ltd. teljes követeléseként meghatározott összeget. Mivel az engedményező a felperesek között megosztva, anélkül ruházta át a követelését, hogy a felperesek közötti megosztás arányait tisztázták volna, a szerződésből nem állapítható meg, hogy az engedményesként megjelölt felperesek az összes követelésből fejenként mekkora összeget szerezhettek meg. Ez azt is jelenti, hogy nem bizonyították, hogy a 204.847.500 forint összegű összes követelésből a keresetben kért összeget megszerezték. Az engedményezési szerződés szerint felperesek nem egyetemleges jogosultak, mert együttesen és egyetemlegesen sem szerezték meg a 204.847.500 forintot.

Az ... Ltd.-nek nem volt olyan követelése alperessel szemben, amit a felperesekre engedményezhetett volna, miután **T.L.** teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan az ... Ltd. képviseletében 2014. április 9. napján akként nyilatkozott, hogy tévedésből kötött a felperesekkel

engedményezési szerződést, mert az engedményezési szerződésben meghatározott összegben nem állt fenn követelése az alperessel szemben. Nem létező követelés átruházása fogalmilag kizárt, ezért a felperesek engedményesként nem léphetnek fel az alperessel szemben.

T.L. 2014. szeptember 12. napján tett újabb nyilatkozata - amelyben azt állította, hogy a 2014. április 9. napján kelt nyilatkozatát csak az alperes törvényes képviselőjének a kérésére tette azért, hogy részére a büntetőeljárásban segítsen - a 2014. április 9. napján kelt nyilatkozat bizonyító erejét több okból sem ronthatja le: a nyilatkozat időpontjában nem volt folyamatban büntetőeljárás, amelyben **T.L.** segítségére lett volna szükség, az alperes rektorával szemben semmilyen nyomozati cselekmény nem zajlott, tanúként, gyanúsítottként a büntetőeljárás során nem hallgatták ki. Bár **T.L.** későbbi nyilatkozatában (2014. szeptember 9.) az április 9-i nyilatkozat téves feltevésére hivatkozott, ezen a jogcímen a nyilatkozatát törvényes úton nem támadta meg. Mivel **T.L.** tanú a 2014. április 9. napján tett nyilatkozatát sem tévedés, sem megtévesztés, sem téves feltevés címén nem támadta meg, a nyilatkozat érvénytelensége iránt pert nem indított, a nyilatkozatát továbbra is érvényesnek kell tekinteni. A később kelt nyilatkozat az április 9-i nyilatkozat annullálására nem alkalmas, a már létrejött nyilatkozat visszavonására nincs lehetőség.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a támogatási szerződés nem tekinthető közérdekű kötelezettségvállalásnak, amit abból a téves - az eljárás során nem bizonyított - feltevésből vezetett le, hogy az alperes profitorientált szervezet lenne. A nemzeti felsőoktatási törvény rendelkezéseire történő hivatkozással hangsúlyozta, hogy attól, hogy az alperesi főiskola közhasznú szervezet és magánalapítású intézmény, még nem válik profitorientálttá, elsődlegesen gazdasági, üzletszerű haszon elérésére irányuló tevékenységet nem végez.

Az elsőfokú ítélet arra nézve sem tartalmaz indokolást, hogy a támogatási szerződésből milyen értelmezéssel következtetett az ügylet visszterhességére. Bár a támogatási szerződésben az adományozó utalt arra, hogy ő kapcsolatban áll egy befektetői csoporttal, ennek a kapcsolatnak az adományozó és az alperes közötti jogviszonyban nincs jelentősége. Az adományozó saját személyében vállalta a támogatási összeg rendelkezésre bocsátását, a szerződésben a szerződő felek a támogatásért semmilyen ellenértéket nem kötöttek ki. A támogatási szerződés ellenszolgáltatást, vagyoni előnyt, remélt hasznót nem nevesít, a szerződés teljes megfogalmazása az ingyenességet támasztja alá. A felperesek által hivatkozott üzleti megtérülési szempontok, ezzel kapcsolatos adományozói igények, fenntartások nem szerepelnek a szerződésben. Ha volt is ilyen rejtett indoka vagy titkos fenntartása az adományozónak, ennek a felek közötti jogviszony megítélése szempontjából nincs jelentősége (rPtk. 207. § (5) bekezdés). Az elsőfokú bíróság **T.L.** elfogult, a támogatási szerződés és egyéb peradatok által nem igazolt tanúvallomására hivatkozva alaptalanul állapította meg a befektetési jelleget alátámasztó körülményként, hogy az adományozó a nemzetközi oktatási, illetve idegenforgalmi projektek várható hasznából 10%-os mértékben részesedett volna. A százalékos mértékű részesedésre vonatkozó állítás azért sem fogadható el, mert a felpereseknek erre vonatkozóan tényelőadása nem volt és a tanúvallomás csak a felek által előadott tények körében értékelhető (Pp. 167. § (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a támogatási szerződés 5. - érvénytelen - pontját helytelenül értelmezte akként, hogy ez a rendelkezés a szerződés visszterhességét, a rendelkezésre bocsátott összeg kölcsön jellegét támasztja alá, mert az csak arra az esetre írt elő visszafizetési kötelezettséget, amennyiben a támogatási célok meghiúsultak. A célok megvalósulása esetén a támogatási összeg nem jár vissza, a kölcsön fogalmi elemei a perbeli jogügylet kapcsán nem voltak értelmezhetők, a kölcsönnel kapcsolatos ítéleti okfejtés (10. oldal 6. bekezdés) súlyosan iratellenes és kirívóan okszerűtlen. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a perbeli támogatási szerződésen kívül az ... Ltd. és az alperes között voltak más kölcsönügyletek, amit ténylegesen kölcsönszerződésként kötöttek meg. A támogatási szerződés azonban elnevezésén túl a tartalmában is eltér a kölcsönszerződésektől. A felperesek és az adományozó sem vitatta, hogy a támogatási szerződésben

hivatkozott támogatási célok az alperes oktatási tevékenységével kapcsolatos valódi célok voltak, a támogatási összeget az alperes nem a saját működési költségeire használta fel. A felperesek szándékosan azt a látszatot kívánják kelteni, hogy a támogatási szerződés megkötésére is az alperes működési költségeinek finanszírozása miatt került volna sor.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló iratokkal ellentétesen minősítette a támogatási szerződést befektetési jellegű elemeket tartalmazó kölcsönszerződésnek, a szerződés átminősítését eljárásjogi feltétel hiányában végezte el. Amennyiben az a meggyőződése alakult ki, hogy a szerződés színlelt volta miatt más szerződést leplez, úgy az ügylet színleltisége csak a szerződéskötő felek viszonylatában értékelhető, a szerződéskötő ... Ltd. azonban nem állt perben, az érvénytelenség megállapításához fűződő jogi érdek pedig nem engedményezhető. Eljárásjogi akadálnak tekintette azt is, hogy a felperesek a színleltség miatti érvénytelenség megállapítására keresetet nem terjesztettek elő. A 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4/a. pontjára hivatkozással állította, hogy amennyiben a bíróság a szerződés esetleges színleltségére utaló körülményt észlel, nem alkalmazhatja hivatalból az érvénytelenség egyéb jogkövetkezményeit. Az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontjára történő utalással kifejtette, hogy a bíróság kizárólag a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelműen megállapítható színleltséget rögzíthette volna az ítéletében. A nem bizonyított, tényként hivatkozott körülmények nem elegendők a színleltség megállapításához.

A bírói gyakorlatra való hivatkozással hangsúlyozta, hogy felperesek az engedményezett követelés alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségének megállapítására nem rendelkeznek perbeli legitimációval, mivel az alapügynek nem voltak részesei. Ebből következően a támogatási szerződés semmisségéből (színleltségéből) eredő jogkövetkezmények levonására, ezen az alapon az alperes marasztalására a jelen perben nincs lehetőség.

Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, amely szerint a támogatás visszafizetésére irányuló megállapodás a régi Ptk. 240. § (1), (3) és (4) bekezdése szerinti szerződésmódosítás, egyezségi megállapodás volt a felek között, miután a jogszabályi feltételként meghatározott vitás kérdéskör mibenlétét a felperesek nem fejtették ki, és nem igazolták. A felek között nem lehetett vitás a célok folyamatos megvalósulása, mivel az adományozó képviselője folyamatosan figyelemmel kísérte a szerződés keretében végzett tevékenységet, a támogatási összeget elkülönítetten tartotta nyilván, és az egyes felhasználások igazolásra kerültek az adományozó felé. Egy ilyen elképzelt vitás helyzetben a jogszabály (rPtk. 240. § (3) bekezdés) által megkívánt kölcsönös engedmény fogalmilag nem lehet olyan megoldás, amely kizárólagosan az egyik, a teljeskörű megghiúsulásra vonatkozó álláspont érvényesülését eredményezi. Az elszámolás tekintetében nem állt fenn a kölcsönös engedmény jogszabályi feltétele, mivel az adományozó a teljes támogatási összegen felül annak 2009. január 1. napjától számított 7,15%-os kamatát követelte az adományozó, amely a támogatási szerződésben (5. pont) foglalt, a Ptk. szerinti kamatra vonatkozó kikötéshez képest az alperes számára 42.692.568 forint többletletterhet jelent. A támogatás visszafizetésére irányuló megállapodás egyes pontjait értelmezve azt a következtetést vonta le, hogy az ... Ltd.-nek 2012. szeptember 6-án nem volt 204.847.500 forint (a megállapodás 6. pontjában rögzített) összegű követelése az alperessel szemben, így azt nem is engedményezhette a felperesekre. Mivel az ... Ltd. felperesekre külön-külön meghatározott összegeket engedményezett, felperesek nem egyetemlegesen szereztek meg a követelést, a visszafizetési megállapodásban kikötött kamatszámítás elvégzését követően meghatározható, alacsonyabb összeghez (162.964.836 forinthez) képest a felperesek kereseti követelései egyszerre és egyidejűleg nem elégíthetőek ki.

Ha valóban fennállnak a tartozás elismerés elsőfokú bíróság által értékelt feltételei, a megfordult bizonyítási teher (Ptk. 242. § (1) bekezdés) alapján az alperesnek módjában állt bizonyítani azt, hogy a követelés nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen. Az

ezzel kapcsolatban tényelőadásait és bizonyítási indítványait az elsőfokú bíróság érdemi vizsgálat és indokolás nélkül hagyta figyelmen kívül, ami az ítélet megalapozatlanságát eredményezi.

Érvelése szerint a per tárgyalását fel kellett volna függeszteni, mivel a semmisségi okok mellett a támogatás visszafizetéséről szóló szerződés érvénytelenségét megtámadási okra való hivatkozással is támadta és ezen megtámadási ok tekintetében is igazolta a perindítást. (Budapest XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 15.G..../2016.). Megismételte azt a védekezését, hogy a támogatási célok az adományozó képviselőjének utasításai alapján maradéktalanul megvalósultak, illetve azok megvalósítása jelenleg is folyamatban van.

Fenntartotta a támogatás visszafizetésére vonatkozó megállapodás érvénytelenségére (megtévesztés, tévedés) vonatkozó álláspontját és annak indokait, hangsúlyozva, hogy a megállapodást az adományozó képviselőjének megtévesztő magatartása, és nyilatkozatai alapján írta alá. Kiemelte, hogy a szerződéstervezetet az alperes törvényes képviselőjének az aláírást megelőzően nem volt lehetősége áttanulmányozni.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a támogatási célok megvalósulásának, az ezzel összefüggésben teljesített kifizetések vizsgálatának mellőzésével megfosztotta attól, hogy a támogatási célok tényleges megvalósításával kapcsolatban bizonyítással éljen. Alaptalanul mellőzte a támogatás visszafizetéséről elnevezésű megállapodás szerkesztésének és megkötésének körülményei tekintetében tett bizonyítási indítványait, dr. **V.Z.** tanú meghallgatását. Mivel a nyomozóhatóság más szempontok szerint folytatta le vizsgálatát és a nyomozati eljárásban el volt zárva attól, hogy a tanúkhöz kérdések feltevését indítványozza, a nyomozati iratok között található jegyzőkönyvek nem voltak teljeskörűek, az indítványozott tanúk meghallgatásának kizárásával az elsőfokú bíróság megfosztotta a bizonyítás lehetőségétől.

A felperesek helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perkoltsághoz marasztalását kérték.

Álláspontjuk szerint a támogatás visszafizetéséről szóló, és az engedményezési szerződésben meghatározott 204.847.500 forint összegű követelés érvényesítésére az engedményezési szerződés alapján keresetösségi joguk volt, jogosultságuk részaránya a szerződés 2. pontjában pontosan meghatározásra került. A 6 forintos eltérés ügy érdemére kiható értékelése esetére felpereseket megillető részarányokat a fellebbezési ellenkérelmük melléklete szerint kérték megállapítani.

T.L.-nak az ... Ltd. képviseletében 2014. április 9-én tett teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatával kapcsolatban kifejtették, hogy az engedményezési nyilatkozat nem vonható vissza, különösen akkor, ha azt egy kétoldalú engedményezési szerződés tartalmazza. Az alperes nem hivatkozhat az engedményezési szerződés hibáira, őt kizárólag az engedményezés időpontjában engedményezővel szembeni kifogások illetik meg. **T.L.** nyilatkozatának így semmilyen joghatása nincs az engedményezési szerződés érvényes létrejöttére, teljesítésére. Mivel az ... Ltd. tévedés címén az engedményezési szerződést nem támadta meg, annak érvénytelensége ezen okból nem állapítható meg.

Megismételték azt az elsőfokú bíróság által elfogadott hivatkozásukat, hogy a támogatás visszafizetéséről szóló szerződés a rPtk. 240. § (3) bekezdése szerinti egyezségnek tekinthető, amellyel a felek között megegyezéssel rendezték a támogatási szerződésből eredő vitás vagy bizonytalan kérdéseiket. Az alperes ezért tévedés címén nem vitathatja a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodásban meghatározott követelés fennállását és a követelés engedményezésének érvényességét.

Az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette a támogatási szerződést atipikus polgárjogi szerződésnek, így az nem minősül közérdekű célt szolgáló kötelezettségvállalásnak annak egyik

legfontosabb ismérve, az ingyenesség hiánya miatt. A peradatok azt igazolják, hogy a támogatásból indítandó külföldi oktatásfejlesztési projekt megvalósulása esetén a befektetők anyagi haszonra tettek volna szert, a szerződésben nevesített kamatfizetési kötelezettség is kizárja a jogügylet ingyenes jellegét. Az a körülmény, hogy az alperes egy közhasznú tevékenységet végző felsőoktatási intézmény, nem jelenti azt, hogy nem végezhet vállalkozási tevékenységet, közhasznú tevékenysége önmagában nem teszi a támogatási szerződést közérdekű kötelezettségvállalássá. A támogatási szerződés pontos jogi minősítése nélkül is megállapítható, hogy a szerződés egyértelműen tartalmazza a jogügylet visszterhességét, az alperes visszafizetési kötelezettségét. Jogszabály nem tilalmazta, hogy a felek a támogatási szerződés 5. pontjában foglalt tartalmú szerződést kössenek egymással, annak sem volt akadálya, hogy a közös megegyezéssel a támogatás visszafizetésében állapodjanak meg. Az 5. pont bármely okból történő érvénytelensége az egész támogatási szerződés érvénytelenségét jelentené, mert a felek a szerződést ezen érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. A felek szerződéskötési akarata arra irányult, hogy a támogatás teljes összege meghatározott feltételekkel visszakövetelhető legyen.

Az elsőfokú bíróság a szerződést annak elnevezésétől függetlenül, a tartalma alapján ítélte meg, ítélete nem rendelkezik a támogatási szerződés érvénytelenségének megállapításáról, és a felek közötti jogviszony leplezett szerződés alapján történő elbírálásáról. Erre irányuló keresete nem volt a felpereseknek. A támogatási szerződés színlelt voltának megállapítására a rPtk. 207. § (6) bekezdésének 2. fordulata, illetve rPtk. 234. § (2) bekezdés alapján hivatalból is lehetősége volt.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás a rPtk. 240. § (3) bekezdése érdekében tett szerződésmódosítás, amely egyezség útján módosította a felek között fennálló támogatási szerződés rendelkezéseit, és amellyel a felek a szerződésből eredő vitás vagy bizonytalan kérdéseiket közös megegyezéssel úgy rendezték, hogy kölcsönösen engedtek egymásnak. Tanúvallomások igazolták, hogy a felek között vitatott volt, hogy az alperes mikor tudja visszafizetni a felperesek jogelődje részére a támogatási cél megghiúsulása miatt visszafizetendő összegeket, ezért a szerződésből eredő vitás kérdést rendeztek akkor, amikor a támogatás visszafizetéséről rendelkeztek. Az ... Ltd. a rPtk. 240. § (3) bekezdésének alkalmazhatóságához szükséges engedményt is tett alperes felé, amikor tudomásul vette, hogy az alperes nehéz gazdasági helyzetben van, és erre való tekintettel három év haladékot biztosított részére a tartozás megfizetésére.

Nincs jelentősége annak, hogy a felek milyen számítások alapján jutottak a támogatás visszafizetéséről szóló szerződésben foglalt tartozás összegéhez, az alperes utólagos számításai nem írhatják felül a felek által kölcsönösen kitárgyalt és aláírt szerződés rendelkezéseit.

Az alperes hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság elbírálta az alperes támogatási szerződés érvénytelenségére vonatkozó kifogását, részletesen ismertette a támogatási szerződéssel kapcsolatos álláspontját. Az alperes érvénytelenségi kifogását akkor is alaptalannak kellene tekinteni, ha a támogatási szerződésre alkalmazandó lenne a rPtk. 596. § (2) bekezdése, mert a közérdekű kötelezettségvállalásra vonatkozó szabályok csak a közérdekű kötelezettségvállalás egyoldalú visszakövetelésének lehetőségét korlátozzák. Nincs akadálya annak, hogy a felek közös megegyezéssel, a támogatás visszafizetésében állapodjanak meg. A támogatás visszafizetéséről szóló szerződés azért sem támadható tévedés címén, mert az a rPtk. 240. § (3) bekezdése szerinti egyezségnek tekinthető. Az egyezséggel való szerződésmódosítás érvényességét pedig nem érinti a feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalanannak tartottak (rPtk. 240. § (4) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a per felfüggesztésére nem volt köteles, jogszerűen dönthetett úgy, hogy a pert érdemben befejezi. Az alperesnek a jelen perben is lehetősége volt felhozni mindazokat az érvénytelenségi kifogásokat, amelyekre a másik perben felperesként hivatkozik, a per felfüggesztése pergazdaságossági szempontok alapján sem indokolt, különösen a per 3,5 éve történő folyamatban létére tekintettel.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges tényállást feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen értékelte, az irányadó jogszabályok és a feltárt tényállás összevetése alapján helytálló jogkövetkeztetést vont le, amikor az alperest a kereset szerint marasztalta. A fellebbezésben felhozott indokok alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatására, illetve hatályon kívül helyezésére és a per tárgyalásának felfüggesztésére nem volt ok.

1. A támogatási szerződés minősítése

A perben eldöntendő, a jogvita lényegét adó kérdés az volt, hogy a felsőoktatási tevékenységgel foglalkozó, magántulajdonban álló alperes és az ... Ltd., mint szerződő felek között 2008. október 10. napján létrejött - a kereset alapját képező - támogatási szerződés, és az azzal szorosan összefüggő, 2012. szeptember 6. napján létrejött támogatás visszafizetésére vonatkozó megállapodás az abban foglalt tartalom alapján milyen szerződéstípusnak, jogügyletnek minősíthetők. A támogatási szerződés minősíthető-e az alperes által a fellebbezésében és az érdemi védekezésében következetesen megjelölt közérdekű kötelezettségvállalásnak. A jogügylet minősítését érintően az ítélet tábla osztotta a törvényszék álláspontját, az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokat. Azt is helytállónak ítélte, hogy a szerződések létrejöttének időpontjára tekintettel az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása során a régi Ptk. (1959. évi IV. törvény) rendelkezéseit alkalmazta.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a támogatási szerződés egy atipikus polgárjogi szerződés, amely nem sorolható a rPtk-ban nevesített szerződéstípusok közé, így nem minősíthető közérdekű célt szolgáló kötelezettségvállalásnak. A rPtk. 207. §.(1) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint nem a szerződés megnevezése dönti el a jogügylet minősítését, nem annak van jelentősége, hogy a felek azt miként nevesítik, a szerződés tartalmi elemei, és a felek feltárható valódi szándéka, szerződéskötési akarata alapján állapítható meg a jogügylet valódi tartalma.

A rPtk. 593. § (1) bekezdésének 1. fordulatában foglaltak szerint magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy az általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít (kötelezettségvállalás közérdekű célra). A jogszabály szövegezéséből megállapítható, hogy a közérdekű kötelezettségvállalásnak alapvetően két konjunktív feltétele van: az egyik az ingyenesség, a másik a közérdek. Az elsőfokú bíróság ezen jogszabályi feltételek vizsgálata során valamennyi releváns körülményt feltárta, az ítélet indokolásában több oldalon állapította meg azt a helytálló tényállást, amelyből megalapozott következtetés volt levonható a támogatási szerződés létrejöttének időpontjára vonatkozóan az alperes működésére, költségfelhasználására. Levezette, bemutatta azt a folyamatot, hogy az alperes a szűkössé vált állami támogatások helyett hallgatók által befizetett díjakból, valamint tervezett nemzetközi projektekkel, képzésekkel hogyan jutott arra az elhatározásra, hogy elfogadja az ... Ltd. gazdasági társaság pénzügyi támogatását, amely mögött nem vitatottan a felperesi befektetői kör húzódott. Feltárta, hogy az alperesnél milyen gazdasági-, likviditási nehézségek merültek fel, amelyek miatt 2008. decemberében a támogatási szerződés megkötése mellett döntött. A jogügylet ingyenessége körében helyesen fejtette ki azt az álláspontját, hogy felsőoktatási tevékenységgel foglalkozó magántulajdonban álló, és állami támogatásban nem, illetőleg alig részesülő alperes tevékenysége profitorientálttá vált, a működésének fenntartása, likviditási gondjainak megoldása érdekében volt szüksége a támogatási szerződésben rögzített összegekre. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helyes értékelésével (perbeli nyilatkozatok, tanúvallomások) állapította meg, hogy a támogatásból az alperes által indítandó külföldi oktatás

fejlesztési projekt megvalósulása esetén a befektetők anyagi haszonra tettek volna szert, és maga a szerződés is egyértelműen tartalmazta azt a kikötést, hogy a támogatási cél megvalósulása esetén a befektetők - akiknek személyi köre az alperes előtt is ismert volt - a támogatás kamatokkal növelt összegének visszatérítésére jogosultak. Így önmagában a kamatfizetési kötelezettség kikötése is kizárta a jogügylet ingyenességét. Az ingyenességet cáfolja az a körülmény is, hogy 2012. február 13-án az alperes általa sem vitatottan 15 millió forintot fizetett vissza a támogató részére. A támogatási szerződés alapján az alperes előtt is ismert volt, hogy a támogató (... Ltd.) egy befektetői csoportot képvisel, amely nyilvánvalóan azt jelentette, hogy a támogató részéről a támogatás nyújtásának célja a profitszerzés volt, hiszen eredményes projekt (nemzetközi oktatási) esetén a befolyt haszon meghatározott részére, míg eredménytelen támogatás esetén (nemzetközi oktatási projekt megghiúsulása) a támogatás visszafizetése mellett ügyleti kamatra is jogosult lett volna. Önmagában az a tény, hogy az alperes közhasznú tevékenységet folytató oktatási intézmény, nem zárta ki, hogy ne végezhetett volna vállalkozási tevékenységet, így jogosult volt arra, hogy hitelszerződéseket írjon alá és a piacon igénybe vett szolgáltatásokért díjat fizessen. Közhasznú tevékenysége nem minősítette a támogatási szerződést közérdekű kötelezettségvállalássá.

Az ingyenességre vonatkozó jogszabályi feltétel mellett a támogatás közérdekűségét sem lehetett megállapítani. Az alperesi oktatási intézmény működési formája, módja, a haszonszerzés céljából folytatott költségtérítéssel képzés jellege, az a körülmény, hogy a támogatás folytán megvalósuló távoktatási programot is tandíjköteles költségtérítéssel képzés keretében folytattak volna, és az a tény, hogy ennek a projektnek a valamennyi szereplője, így a befektetők, maga az adományozó, a támogatott is bizonyított haszonszerzési céllal kötötték meg a szerződést, cáfolja a közérdekűséget.

Pusztán azon tény alapján, hogy a felperesek, illetőleg az ... Ltd. és az alperes korábban több - kölcsönszerződésként nevesített - szerződést kötöttek, nem jelentette, hogy a támogatási szerződést is megnevezése és nem tartalma alapján kellene minősíteni. A jogviszony helyes minősítését, az elsőfokú bíróság helyes bizonyítékértékelését az a körülmény is alátámasztja, hogy a közérdekű kötelezettségvállalás rPtk-ban foglalt szabályai speciális szabályozást tartalmaznak a fel nem használt támogatási összeg visszajuttatásának feltételeire. (rPtk. 596.§.(2) bek.). A peres felek azonban a támogatási szerződésben ettől teljesen eltérő feltételrendszert kötöttek ki, a szerződés 5. pontjában abban állapodtak meg, hogy az adományozói célok megghiúsulása esetén a támogatott a támogatás teljes összegét köteles haladéktalanul megfizetni az adományozó részére kamatokkal együtt, és az előre egyeztetett módon. Mindezen körülmények és az értékelt peradatok alapján az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette a jogviszonyt - az alperes hivatkozásától eltérően - olyan atipikus jogviszonynak, amely a befektetés, illetve a kölcsönszerződés tipikus szerződési elemeit vegyíti. A szerződéses típuszabadság rPtk-ban foglalt elvére, és a szerződési szabadságnak a szerződés tartalmi elemére is kiterjedő rPtk. 200. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseire figyelemmel nem volt akadálya, hogy a felek egyező akarattal eltérjenek a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől, így lehetőségük volt arra, hogy a támogatási szerződés megnevezésű okiratban vegyes kötelmet hozzanak létre, amely a rPtk. 198. §.(1) bekezdése alapján a szerződés visszterhességéből eredően a szolgáltatás követelésére jogosította fel a támogatót és magában foglalta az átadott összeg visszafizetésére vonatkozó kötelezettséget is szerződés szerinti mértékben.

A támogatási szerződés színleltisége

Az alperes hivatkozásával szemben az elsőfokú ítéletnek nem volt olyan rendelkezése, amelyben a támogatási szerződést színlelt szerződésnek nyilvánította volna. A támogatási szerződést annak elnevezésétől függetlenül, tartalma alapján ítélte meg, és helyesen is minősítette. Nem rendelkezett a támogatási szerződés érvénytelenségének megállapításáról, a felek közötti jogviszony leplezett

szerződés alapján történő elbírálásáról, erre irányuló keresetet a felperesek nem terjesztettek elő. Az rPtk. 207. § (6) bekezdés 2. fordulata és a 234. § (2) bekezdése alapján hivatalból is lehetősége volt az elsőfokú bíróságnak arra, hogy színleltse okán a szerződést helyesen értelmezze, minősítse, azt a leplezett szerződés alapján ítélje meg.

A támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás érkelése, minősítése.

Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a támogatás visszafizetéséről szóló - a 2008. október 10-én létrejött támogatási szerződés részletes tartalmára visszautaló - megállapodás az alperes részéről tartozáselismerésnek is tekinthető (rPtk.242.§). Annak ellenére, hogy a tartozáselismerés egyoldalú címzett jognyilatkozat, nem zárható ki valamely szerződéses kikötés tartozáselismerés jellege. Ezt támasztja alá az a tény, hogy a megállapodás ismételten megjelölte a támogatási szerződés fő szolgáltatását, rögzítette a támogatási szerződésben megjelölt célok megvalósulását, az erre az esetre fennálló visszafizetési és ügyleti kamat fizetési kötelezettséget. Ezen túlmenően rögzítették az alperes idő közbeni 15 millió forint összegű teljesítését, azt, hogy a perben félként már nem szereplő egyik befektető külön engedményezési szerződést kötött az adományozóval, amely alapján meghatározott összeg követelésére vált jogosulttá. Ezen engedményezett, illetőleg korábban teljesített összeget a tőke, illetve késedelmi kamatok számított összegéből levonva határozták meg a szerződő felek az alperes tartozását, amelynek megfizetésére az alperes kötelezettséget vállalt.

Ebben a megállapodásban nem vitatottan többszöri tárgyalás eredményeként állapították meg az alperes fennálló fizetési kötelezettségének mértékét, ütemezését, a teljesítési határidőt, utaltak a követelés engedményezésének jövőbeni lehetőségére. Ezen lényeges szerződési elemek rögzítése alapján az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy a megállapodás a r.Ptk. 240. § (3) bekezdése alapján a szerződés egyezséggel történő módosításaként is értékelhető. A megállapodás megkötése során a szerződő felek a támogatási szerződésből eredő vitás vagy bizonytalan kérdéseket kölcsönös engedménnyel, közös megegyezéssel rendezték. Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a felek tárgyalásain a szerződés teljesítésével kapcsolatban voltak olyan bizonytalan elemek, - a fizetés módja, ideje és helye - amelyek módosításra szorultak. A perbeli tanúvallomások igazolták azt, hogy a felek között vitatott volt, hogy az alperes mikor tudja visszafizetni a felperesek jogelődje részére a támogatási cél megvalósulása miatt visszafizetendő összegeket, így a jogszabályi feltételnek megfelelően szerződésből eredő vitás kérdést rendeztek, amikor a támogatás visszafizetéséről rendelkeztek. A felperes jogelődje a r.Ptk. 240. § (3) bekezdésének alkalmazhatóságához szükséges engedményt is tett az alperes felé, amikor tudomásul vette (szerződés 3.pont), hogy az alperes nehéz gazdasági helyzetben van, és a kedvezményezett a támogatási összeget egy összegben visszafizetni nem tudja. Erre tekintettel a támogatási szerződésben írt azonnali, egyösszegű fizetési kötelezettségtől eltérően 3 év halasztást engedélyezett az alperesnek annak teljesítésére.

A r.Ptk. 242. §.(1) bekezdése alapján az alperest terhelő bizonyítási kötelezettség nem volt teljesíthető a szerződés helyes minősítése okán azzal, hogy az alperes a támogatási cél megvalósulását igyekezett bizonyítani, hiszen az egyezségnek is tekinthető támogatási szerződés visszafizetéséről szóló szerződés lényege a szerződésben is rögzítetten az volt, hogy a támogatás célja megvalósult.

A visszafizetésről szóló megállapodás érvényes, ami az engedményezési szerződés érvényességére is kihat. Az engedményezési szerződés 2.pontja egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra vonatkozóan, hogy milyen módon történik a visszafizetendő összeg felosztása, ezért az ítéletábra megalapozatlannak ítéli az ezzel ellentétes fellebbezési érvelést. Nem alapos az alperesnek arra

vonatkozó hivatkozása, hogy a kereseti kérelem azért nem teljesíthető, mert felperesek jogosultságának részaránya nincs meghatározva. A felperesi jogelőd ugyanis úgy engedményezte a követelését, hogy a szolgáltatás követelésére a r.Ptk. 334. § (1) bekezdése szerint többen váltak jogosulttá az engedményezési szerződés 2. pontjában meghatározott részarányok szerint.

Az engedményezett követelés érvényesíthetőségével kapcsolatosan az alperes arra hivatkozott, hogy a felperesek nem szerezhettek meg 204.847.506 forint összegű követelést, mert a jogelődjüknek ilyen összegű követelése nem volt. Ebből arra következtetett, hogy felpereseknek ezen összeg megtérítésére vonatkozóan nincs perbeli legitimációjuk. Ez a hivatkozás azonban téves. Tény, hogy számszakilag az engedményezési szerződés 2.pontjában az engedményesek személyenkénti bontásában részletezett követelés 6 forinttal meghaladja a perben érvényesített, és a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodásban (6.pont), illetve az engedményezési szerződés 1.pontjában megjelölt követelést, ez a 6 forintos eltérés azonban olyan csekély, az ügy érdemére ki nem ható körülmény, amelyből nem vonható le olyan következtetés, hogy a perben érvényesített követelést a felperesek nem szerezték meg és annak érvényesítésére ne lennének jogosultak. A követelés keresetben megjelölt összegére tekintettel az elsőfokú bíróság a kérelemhez kötöttség elvét (Pp. 3. § (2) bekezdés) sem sértette azzal, hogy az engedményezett követelést meghaladó mértékű pénztartozás megfizetésére kötelezte az alperest.

Téves az alperesnek az az érvelése is, hogy az engedményezési szerződésben meghatározott összegű követelés azért nem érvényesíthető felperesek részéről, mert az engedményezést **T.L.** az engedményező ... Ltd. képviselőjében 2014. április 9-én kelt teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatában visszavonta. A rPtk. rendelkezései alapján az engedményezés az engedményező és az engedményezett kétoldalú jogügylete (rPtk.328.§.(1) bek.), amelynek eredményeként az engedményes a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is (rPtk.329.§.(1) bek.). Ebből eredően **T.L.**-nak az ... Ltd. képviselőjében 2014. április 9. napján kelt, az engedményezési szerződés visszavonására vonatkozó nyilatkozata nem akadályozta a felperesi követelés érvényesíthetőségét, nem érintette az engedményezési szerződés érvényességét, hatályosságát. Az engedményezési szerződést egyoldalú nyilatkozattal nem lehet módosítani és megszüntetni, így **T.L.** április 9-i nyilatkozatának semmilyen joghatása nincs az engedményezési szerződés létrejöttével, érvényességével vagy teljesítésével kapcsolatosan.

Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy 2014. szeptember 12-én ezt a nyilatkozatát **T.L.** visszavonta, amit a per során tanúvallomásában is megerősített. A 2014. szeptember 12-i nyilatkozat a per adataival együtt értékelhető, és mérlegelhető, a nyilatkozattevőnek nem kellett megtámadnia a saját nyilatkozatát, annak hatálytalanítására tett későbbi nyilatkozatok egyértelműen közvetítették az álláspontját és a véleményét.

A támogatási szerződés érvénytelensége

Alperes hivatkozott a támogatási szerződés 5. pontjának jó erkölcsbe ütközésére, arra, hogy ezen okból a szerződéses kikötés a r.Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. A másodfokú bíróság az alperes semmisségi, érvénytelenségi kifogásával kapcsolatban osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felek nyilvánvaló gazdasági érdekeire, a rendszeresen megvalósuló hasonló befektetési, finanszírozási, illetve egyéb gazdálkodási tevékenységére is figyelemmel a támogatási szerződés 5. pontjában foglalt, konkrétan rögzített feltételek fennállása esetén teljesítendő, visszafizetési kötelezettség kikötése, illetve az ehhez kapcsolódó ügyleti kamatfizetési kötelezettség a társadalmi közfelfogás alapján nem tekinthető nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközőnek, így annak semmissége sem állapítható meg. A támogatási szerződés és a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás azon részletesen rögzített tartalma alapján, amely egyértelműen meghatározta a felek

főkötelezettségét, a teljesítés idejét, módját, megalapozatlannak tekinthető az alperesnek az az érvelése, hogy T.L. az ... Ltd. képviselőjeként a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás megkötése során az alperes képviselőjét a fellebbezésben írt magatartásával, nyilatkozatával megtevésztette volna. Nem életszerű és nem bizonyított, hogy a megállapodás aláírását megelőzően arról tájékoztatta volna az alperest, hogy a kötelezettség teljesítésére alperes részéről nem lesz szükség, azokért az adományozó maga fog helytállni, a megállapodás megkötésére csak T.L. likviditási problémái miatt van szükség. Erre tekintettel a szerződés tartalmát is tekintve az alperes tévedésbe ejtését, megtevésztését nem lehet megállapítani, a szerződő feleknek a szerződés tartalmának kialakítása során egybehangzó akarata volt. Az az indokbeli tévedés, amelyre az alperes e körben hivatkozott, a szerződés érvényessége szempontjából közömbösnek tekinthető. A megtevésztés körében nincs olyan értékelhető adat, amely azt jelentené, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkeztetésre jusson. A megtevésztést illetően az alperes nem bizonyította azt az állítását, hogy a támogatás visszafizetéséről szóló szerződést nem fogja az alperessel szemben kikényszeríteni. Ez a hivatkozás azért is életszerűtlen, mert maga a támogatás visszafizetéséről szóló megállapodás 8. pontja tartalmazza, hogy az ... Ltd. a szerződésben meghatározott követelést előre láthatóan engedményezni fogja. Így hiába volt bármiféle ígélet T.L. részéről, az alperes alappal nem hihette, hogy egy előre meg nem határozott harmadik személy engedményesként a szerződésben vállalt kötelezettséget vele szemben nem fogja kikényszeríteni.

Az ítéletábra egyetértett azzal, hogy a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a per tárgyalásának felfüggesztése nem volt indokolt, ez a másodfokú eljárásban sem szükséges. Azokat a megtámadási okokat, amelyekre az alperes a perben hivatkozott, az elsőfokú bíróság értékelte. A Budapesti XVIII., XIX. Kerületi Bíróság előtt folyamatban levő perben hozandó döntés nem tekinthető a jelen per elbírálása szempontjából előkérdésnek, még ha a másik perben az igényt érvényesítő alperes az érvénytelenségi okot határozott keresetként fogalmazta is meg. Lényegében azonos indokokkal támadta az alperes kifogás útján a perben a szerződéses kikötéseket, amelyeket a bíróság elbírált és értékelt.

A tényállás felderítettsége teljes körű volt, az elsőfokú bíróság nem sértett olyan jogszabályt, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A mellőzött bizonyítás nem jelentett az ügy érdemére kiható, lényeges eljárási szabálysértést, az a tényállás kellő felderítettsége okán pergazdasági szempontok miatt is indokolt volt. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy az indítványozott tanúk meghallgatásától a jogvita eldöntéséhez szükséges további információ nem volt elvárható.

Az alperes fellebbezésében az engedményezési szerződés hatálytalanságával, érvénytelenségével kapcsolatosan olyan új tényállításokat is felhozott fellebbezésében, amelyek előadására az elsőfokú eljárásban is lehetősége lett volna. A fellebbezési eljárásban a követelésösszegezés sem vitatható ilyen tényekre való hivatkozással, ezért ezeket a tényállításokat a másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján már nem értékelhette.

A másodfokú bíróság mindezen indokok alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A pereszes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek javára fejenként a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperes személyes illetékmentessége okán, a Pp. 84. § (1) bekezdése, a 6/1986 (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Győr, 2017. június 8.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Kovácsfi László sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám József sk.
bíró

A kiadmány hitelül: kiadó